

KIEVAIDIK

Wilhelm von Kaulbach.

Beatrice.

Eesti Noorsoo Karskusliidu luuletusvõistlus.

Käesolevaga kuulutab E. N. K. välja luuletusvõistluse noorsoole.

1. Võistlusest võivad võtta osa noored, kes ei saa enne 15. V. 1929. 21-e aastaseks.

2. Iga võistlusest osa võtta soovija peab esitama kolm luuletust.

Märkus: Luuletused võivad sisuliselt kokku kuuludes ka tsükli moodustada.

3. Esitavate luuletuste aine- ja vormivalik on autoreil vaba.

4. Hindamiselle tulevad ainult need alapärased luuletused, mis pole enam trükiteel avalikusle tuttavaks saand.

5. Luuletuste esitamise viimseks tähtpäevaks on 15. mai s. a.

Märkus: Saadeti tuleb aadresserida Eesti Noorsoo Karskusliidu juhatuse nimele (Tartu, postkast 86).

6. Luuletuste komplekt kandku mingit märkusõna. Sama märkusõna all olgu juurde lisatud ümbrik, milles sisaldugu autori tõeline nimi, sündimisaeg, aadress, kool ja klass, kui autor on õpilane.

Märkus: Auhinnata jäänd saadetiste ümbrikke ei avata.

Kolmele paremale autorile annab Eesti Noorsoo Karskusliit autasuks järgmised ilukirjanduslikud tooted: I. — Juhan Liiv, „Luuletused“; G. Suits, „Kõik on kokku unenägu“; H. Visnapuu, „Maarjamaa laulud“; M. Under, „Rõõm ühest ilusast päevast“; II. — G. Suits, „Tuulemaa“; M. Under, „Hääl varjust“; J. Barbarus, „Multiplitseerit inimene“; III. — J. Kärner, „Rändur vilistab“; H. Visnapuu, „Valit värsid“.

Märkus 1.: Auhinnasaajate soovil võib esitet nimestikus ka muudatusi ette võtta kusjuures ümberasetuste tõttu üksikute auhindade koguväärtus ei tohi suuremaks tõusta, kui käesolevas nimestikus ette nähtud.

Märkus 2.: Pääle nende kindlate auhindade võidakse ka teistele selleväärilistele saadetistele määrata ergutusauhindu.

8. Luuletusi hindab kolmeliikmeline jury järgmises koosseisus hrad Fr. Tuugas, A. Anni ja A. Kung.

9. Auhindamise tagajärjed tehakse teatavaks E. Noorsoo Karskusliidu švipidustuste kunstiohtul 30. juunil s. a. (Pärnus).

10. Kõik võistluselle saadetud luuletused jäävad E. N. K. arkiivi, kus nad alal hoitakse.

11. E. N. K. on õigus auhinnatud töid oma väljaandeis avaldada, nende eest autoreile tasu määrates hariliku korra järele.

Võistluskirjutusteemale „Karskusmõte eesti ilukirjanduses“

oli saabund 15 tööd. Hindamiskomisjon, koosseisus A. Anni, A. Elango, E. Kubjas, hinnates sissetulind töid, määras auhinnad järgmistele autoritele:

I. auh. (30 kr. eest kirjandust) — F. Oinaisele (Tartu õpet. sem. V. kl.) ja L. Illissonile (Tõrva ühisgümn. IV. kl.); II. auhind otsustetakse kohase töö puudumisel välja andmata jätta, III. auh. (10 kr. eest kirjandust) — H. Schusterile (H. Treffneri gümn. III. kl.)

I. järgu ergutusauhinna (Fr. Foersteri „Elujuhi“) said: B. Kangro, A. Vallner (mõlemad Valga poegl. gümn. V. kl.), H. Mark (Võru õpet. sem. III. kl.) ja B. Linask (Tartu).

II. järgu ergutusauh. (R. Kojose „Õnne“) said: K. Tramberg (Riigi tehnika gümn. V. kl.), M. Ratnik (Tartu), E. Graup (Järvamaa), H. Kütts (Pärnumaa).

Teemale „Ühe noorsooorganisatsiooni ajalugu“ oli saabund 13 tööd.

I. auh. otsustetakse välja andmata jätta kuna puudub selle väärine töö, II. auh. (20 kr. eest kirjandust) said: „Elmo“ (varjunimi) — Paide ühisgümn. IV. kl. ja B. Kangro (Valga poegl. gümn. V. kl.).

III. auh. (10 kr. eest kirjandust) — A. Kaelas (Viljandi maak. gümn. III. kl.), A. Looing (Läänemaa õpet. sem. III. kl.), A. Wilson (J. Vestholmi gümn.).

I. järgu ergutusauhinna („Noorusjoud“ III ja A. Elango „Noorsookarskustöö Eestis“) said: A. Vallner (Valga poegl. gümn. V. kl.) ja V. Veitmann (Paldiski ühisgümn. III. kl.).

II. järgu ergutusauhinna (A. Elango „Noorsookarskustöö Eestis“) said: A. Tetler (Võru poegl. gümn. III. kl.) ja R. Seppa (Tartu õpet. sem. III. kl.).

Eesti Kirjanduse Seltsi Kirjastus.

Jakob Liiv: Lüürilised laulud

Autori pildiga ja kirjandusliku ülevaatega mag. Joh. Aaviku poolt. 360 lhk., hind broš. 4 kr., kalingurköites 5 kr. 50 s.

„Jakob Liiv püsib ja jääb püsima ühena 90-date aastate ja sajandi veeru tähtsaima ja silmapaistvaima luuletajana, kelle hiiglatoodang ulatub läbi viie aastakümne. Ta rohkearvulisest küberikast jääb eesti luule üha suuremaks paisuvas, aga arenemise edeneva taseme tõttu ka üha valjema valikuga koostatavaks buketis jäädavalt püsima mõnikümneend parimaid õisi ta lüürika rohtaia vahest natuke „liivasekt“ pinnalt, mis teiste seas ikka saavad meeldima oma diskreetse aroomi ja tagasihoidlik-meeldiva kujuga. Käesoleva koguga aga tahetakse Jakob Liivi lüüriline toodang pakkuda kogu selle mahus ja ulatuses, et anda ülevaade ja allikas kirjanduslöölastele ja kõigile kirjandusest huvitatuile luuletaja uurimiseks ja kõigekülgseks tundmaõppimiseks ja et püstitada nagu mälestusmärk luuletajale ja inimesele.“

Joh. Aavik.

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

N° 5

VI aastakäik

1928/29

Põhjalikumalt paranetakse halva tagajärgi nähes. kui hääst eeskuju võttes. Ning kindlasti ongi hää harjuda halba kasutama, sest ta on ju nii harilik, kuna hääd harva on leida.

Blaise Pascal.

„Kevadikule“ kirjutand hindamiskomisjoni liige mag. A. ANNI.

Võistluskirjutised „karskumõttest eesti ilukirjanduses“.

Antud teem pole iseendast mitte kerge ega ühemõtteliselt mõistetav. Kuigi paljud siinseistki autoreist arvavad, et kirjandus kõigiti peegeldab elu, on siiski enam põhjust öelda, et ta peegeldab ainult kirjaniku enda arusaamist elust ja suhet sellega. Nii võibki nähtavasti käesolevat teemi käsitada kõige huvitavamalt nii, et jäädakse ainult otsekoheste faktide juurde, s. o. analüseeritakse just eri kirjanikkude vaateid ja suhet alkoholi- ja karskusküsimusega, muidugi ainult nagu see avaldub nende luuleteostes, mitte teose andmeid objektiivsena „elupeegeldusena“. Nii-sugust enam-vähem kirjandusloolist meetodi ongi tarvitanud oma töös varjunimi „Kirjandusesõber“. Lähtudes luuletajate üldisest elukäsitusest, mis eri ajajärgudel isesugusena määrab ka igakordse suhte alkoholiküsimusega, ta jagab kogu oma vaatluse meie luule eri ajajärgude järgi. Ta näitab üsna huvitavalt, kuidas juba rahvaluule teravalt paljastab ja taunib¹⁾ alkoholitarvituse äärmised taqajär-

jed kõlblisel alal, muidugi aga veel ei näe ega näita alkoholi kui hädaohtu ja pahet üldse, rääkimata selle sügavamaisest põhjustest, seisukohta, mis veel praeguigi rahvas väga üldine ja mille naiivsust karsklased eriti peak-sid selgitama, kuna just see meelitab nii paljusid libedale teele ja äärmustesse, kust enam ei päästa ükski hurjutus.

Edasi vaadeldakse karskumõtte järkjärgu-list süvenemist, üle vanema kunstikirjanduse otsekoheste negatiivsete moraalijutluste, üle ärkamisaja positiivse rahvusliku-sotsiaalse paatose väarikamate huvide poole, üle realistliku kirjanduse teravapilgulise alkoholismi sotsiaalpõhjuste paljastuse kuni käesoleva aja kõikearvestava ning eriti alkoholi-tarvituse psükoloogiat analüseeriva luuleni (Tamm-saare, Luts, Jakobson j. t.). Seejuures on hästi esile tõstetud ka kirjanikkude eneste ar-vamised seisukorra parandamise võimalustest ja ülesandest jne.

Autoril on rohkesti sünteesivõimet, silma asjade sotsiaalse ja psükoloogilise sisu näge-miseks, kui ka praktilist tahet ja oskust nii

¹⁾ mõistab hukka.

saadud teadmiste rakenduseks. Kahjuks aga ta kirjanduslooline ettevalmistus vahel ei vasta veel küllalt nii laialt ja sügavalt kavatsatud tööle, nii et selles esineb kaunis rohkesti fakti- lisi eksimusi, põhjendamata väiteid, targutusi ja muid „nooruse patte“, mis muidu väga hääd tööd tublisti nõrgendavad.

Palju vähemate eksimustega ja „soliidim“, aga ka palju vähem huvitav on nimimärk „Fix-Fox'i“ töö. Selles on käsitlusviis mitte kirjanduslooline vaid süstemaatiline alkoholi- küsimuse erialade järgi: nii siis kirjanduses kujutat alkoholisismi põhjused (lõbuhimu, ees- kaju, sõbrad, perekond, pärvus jne.), ja ta- gajärjed (tervis füüsiline, vaimline ja kõlb- line, prostitutsioon, kuriteod, õnnetused, ma- janduslik viletsus, sugu degeneratsioon jne.). Kõigi kohta on toodud rohkesti näiteid koogu eesti kirjandusest (kuigi mitte veel küllalda- selt!), mis pole mitte ilma psühholoogilis-kir- jandusliku ja praktilise huvita. Kuid kahjuks on seejuures jäädud ometi kaunis pääliskau- seks, enamasti ainult mainides registreeritud vastavaid välisjuhtumusi, mitte aga süga- v a m a l t selgitades nende sotsiaalseid ja psühholoogilisi põhjusi. Kuid just viimasteks pakuvad meile abi kirjanikud oma inimese ja ühiskonna hinge läbinägevate silmadega ja võivad teha huvitavaks ka seesuguse süste- maatilise vaatluse. Lihtne konstateerimine aga, et selles ja selles teoses joomine algab näit. halbade sõprade mõjul ja põhjustab kuriteo või haiguse — see jätab meid enam-vähem külmaks, teame ju seda elu kurba väliskäiku üldjoontes niikuinii.

Sest nii siin nagu üldse üksikasjad ja neis avalduv hing on oluline! Mitte laiutus välis- juhuste loetluses pole tähtis vaid üksikute vali- tud faktide, eri joodikute tüüpide, eri alkoholi

läbi tekkinud situatsioonide ja neist pääsemise võimaluste analüüs — kirjaniku ja enda juurd- luse abil. Kui karsklased selleks koolitavad oma silma ilukirjanduse lugemisel, küllap nad siis vahest oma kihutustööski jõuaksid kül- maksjätvate üldtõdede ja üldsõnade juurest reaalsete üksikfaktide arvestuselle, reaalse üksikisiku mõistmiselle ja — veenmi- selle! Sest ainult viimane on oluline kars- kustöös.

Nende kahe parema töö vooruste ja puu- duste puhul avaldatud mõtted käivad enam- vähem ka kõigi teiste sisseantud tööde kohta. Maha arvatud mõned üksikud ja teistes üksi- kude kohad, on need veel võrdlemisi päälis- kaudsed, n. ö. „koolipoisilikud“, nagu see ju ka loomulik selles vanaduses. Kuid enamasti kõigist paistab välja juba enam kui kooli- poisilikku hoogu ja indu tahta mõista ja tahta parandada alkoholi läbi tekkinud määratud hädade põrgut. Ja see ongi kõige tähtsam ja olulisem selles eas — ja eks ka üldse.

Sest kuigi eriti rõõmustavalt rohkesti mõis- tetakse, et alkoholisismi pehendamiseks ja kõr- valdamiseks esimese tähtsusega on sotsiaal- olude parandamine, võib olla isegi koogu ühis- kondliku korra uuestiloomine — nii üheks kui teiseks on tarvis siiski enne kõike enda isik- likku pingutust, isiklikku aga isikut ületavat püha tahet. Olude kiuste on tehtud kõik mis on suur — seda loodetavasti peavad vana- dest enam meeles ka noored „ilmaparandajad“.

Ja harjund sellegi võistluskirjutuse puhul nägema kirjanduse määratud tähendust, nad loodetavasti ka ise hiljem propageerivad ja nõuavad, aitavad luua niisugust kirjandust, mis seda püha tahet mitte ei uinuta vaid te- rstab.

„Kevadikule“ kirjutand hindamiskomisjoni liige mag. A. ELANGO.

Võistluskirjutised „ühe noorsoo org-i ajaloo“.

Võistlustööde üheks teemiks „Ühe noor- soo org-i ajalugu“ määrates loosis noor- soo k-liidu juhatus saada hulga huvitavat materjali meie noorsooliikumise ajaloo alalt, ent pidi kahjuks pettuma: saabund 13 tööst ainult paar käsitlevat tähtsamate org-ide mi- nevikku, kuna kõigetahtsamate ja huvitava- mate org-ide kallale ükski polnud asund (näit. Tallinna ja Tartu koolinoorsoo liidud, Võru noorsoo liit, Võru noorsoo karskusühing j. t.), Ka polnud saabund tööde hulgas viitegi päris hääd, kuigi keskmine tasapind viimaste aas- tate omast oli kõrgem. Nii oli hindamisko- misjon sunnitud I. auh. jätma välja andmata, andes II. auhindu 2 ja III — 3.

Teise auhinna saand tööd on meetodilt üksteisele täiesti vastandid. Elmo enda Paide ühisg. noorsoo liidu aja- lugu käsitlevas töös on annud õieti vaid protokolliraamatute konsepti, hoolikalt loet- ledes, kes kunagi kusagil koosolekul kirjutas protokoll, kes valiti revisj. kom. liikme kan- didaadiks (!) või millised muusikapalad ku-

sagil peol ette kanti, tegevuse sisulise ja ideo- loogilise külje jättes täiesti vaatlemat, samuti kokkuvõtted ja hinnangud tegemata. Ilma ülevaatlikkude ja täpsete lisadeta see töö vae- valt oleks tulnud teiselegi kohale.

Bernh. Kangro poolt koostet Valga koolin. üh. „Tungi“ ajalugu seevastu on taas liigagi subjektiivne ning kannatab faktilise materjali nappuse all. Mõnelgi kohal oleks häämeelega näind mõnd tsitaati kõnealolevaist ajakirjust, ajalehist ja kirjavahetusest, et võit- levate poolte seisukohad oleksid selgemad. Ilma selleta autori seisukohad tunduvad liiga isiklikena. Töö on siiski hoogne ning läbi- tuntud ja pakub noorsoolik. ajalooks üsna tä- nuväärt materjali.

III. auh. saand töödest paistab eriti silma A. Kaelase Sakala noorseppade maleva ajalugu, mille kirjutamisel autor palju vaeva näind endisilt tegelasilt j. m. and- mete kogumisega, tänu millele pakutav pilt org-i minevikust on kaunis selge ja ülevaatlik. Enam-vähem ühel tasapinnal seisavad A.

Looringi „Seitse aastat karskus-tööd Läänemaal õpet. seminaris“ ja A. Vilsoni kirjutet J. Vestholmi güm.n. õppurite ringi ajalugu. Esimese teeneks tuleb pidada jällegi hoolikat andmete kogumist, kuigi nende kasutamise meetod soovida jätab. Mõni ajajärk jääb igatahes üsna tumedaks. Juurdelisatud päevapildid on huvitavaks lisanud. Vilsoni töö oleks võind olla ülevaatlikum ning enam üldist noorsooliikumise seisukorda silmaspidav. Faktide poolt on töö rikas ja huvitav.

Kuna enam-vähem väärtuslikke töid oli rohkem, kui väljakuulutat auhindu, määras hindamiskomisjon omalt poolt lisaks veel kahte liiki ergutusauhinnad.

I. j. ergutusauh. saanuist V. Veitmani Paldiski koolin. ühingu ajalugu kannatab sama pahe all, millest oli juttu Elmo juures: see on pigem kroonika, kui ajalugu; A. Vallner Valga poeeglaste güm.n. karskusringi ajaloos aga tarvitab liig puudulikku ja vigast stiili, on kohati noriv ning ebaasjalik.

II. j. erg.-auh. saanuist R. Seppa Tartu õp. sem. ajakirja „Kuma“ ajaloos laseb üsna märgist mööda, kogu aeg loetledes toimetuse koosseise, valimisi j. m. s., üsna kõrvale jättes ajakirja enese, selle vaimlise ilme, isegi ilmud n-rite arvu mitte mainides, A. Tetleri Urvaste noorsoo liit „Siirius“

ajalugu aga kannatab süsteemipuuduse ja faktide vähesuse all (isegi otsekohesed eksitsi tuleb ette, nagu näit. okkupatsioonaja asatamine 1917. aastasse!), kuna sama autori teine töö — Väimela Tagaküla noorsooseltsi „Kungla“ ajalugu — piirdub peaaegu ainult org-i asutamise, selle edaspidisest kujunemisest vaikides.

Päale loetletute olid õnne katsund ka mõningad nähtavasti nooremad autorid, nagu märgu-sõnade „Elagu edumeelne edu“, Don Arrago ja „Leida Kütse“ all esinejad, millistest huvitavam on viimase saadetis; et teem aga oli mõeldud vanemale rühmale (kuni 20 a.), ei suuda nad loomulikult teistega sammu pidada.

Üldiseks puuduseks peaaegu kõigi tööde juures tuleb pidada detailidesse ja ebaasjalikkustesse rippumajäämist: „puude tagant pole metsa näha!“ Juhatuste ja toimk. koosseisud, referaatide loetelud, kassa läbikäigud j. m. s., mida sobivaim oleks olnud esitada ülevaatlikkude tabelite kujul, võtavad suuremaja ruumi enda alla, kuna org-ide elus esinevate vaimliste liikumiste kirjeldamine ja nende sidumine üldkultuuril. miljööga ning ajavaimuga kas üldse puudub või liiga tahaplaanile jäänd. Kerguse mõttes on enamik tarvitand kronoloogilist meetodi (küll mitte kasuks tööde väärtuselle), jättes kõrvale „Kev.“ nr. 2 soovit et süstemaatilise vaatlusviisi.

Meie laulud.

Kiri „Kevadikule“.

Et ühislaul on parim vahend noorte koosviibimiste elustamiseks ja sisustamiseks, seda teavad kõik. Kuid laulu kaasakiskuvuse ja maitse kujunemise seisukohalt pole mitte ükskõik, mida lauldakse. Sellal, kui me üliõpilasnoorsoos, isegi selle paremikus, erilise menu osaliseks on saand võõrsilt ülekanüund „buršilule“, meie keskkoolinoorsugu, niipalju kui see pole rikutud esimese mõjust, elab ikka veel järelromantika sisutu ja luulevaese tiri-liri vaimus, mille „pärlid“ mõned ringkonnad erilise rõhuga armastavad nimetada ka „isamaalauludeks“ ja sarnastena neid teha isegi puutumatuks „tabuks“, kuigi iga tõsine isamaalane punastama peaks, et meil ikka veel nii madalaväärtusega kaupa isamaalikkuse sildi all tihatakse turule lasta. Kui mõnel koosviibimisel tehakse katset kavva võtta näit. kas või „Kauinimad laulud“, „On elu meil üürrike ilmas“, „Maarahva, talupoega vaba maa“, „Väinola lapsed“ v. m. s., kus kunsti-pärasema ja sisurikkama väljenduse leidnud ei sugugi vähem isamaalik vaim, kui mõnes „Kungla rahvas“ või muus la-le-la's, siis enamik eelistab pausidelaulmist sel lihtsal põhjusel, et neid ei osata — pole õpitud.

Meil seisavad ees suvipidustused Pärnus, kus noorusrõõmus ühislaul peab olema meie saatjaks igal sammul. Ega's me säälgi ometi hakka „tõstma põllurammu“ või laulma „mätal, mäe pääl“!? Et ära hoida piinlikke juhtu-

meid, kus lauljuhi ettepanekulle reageerib saajapäisest kogust vaid kümnekond, tuleks noorkarsklasil juba aegsasti mõelda ajakohasemate ja nooruslikku meeleolu vastavamate ühislaulude kättepõppimiselle.

Esmajoones tuleks pöörata tähelepanu sarnaseile, juba ammu tarvituselolevaile, aga mitte veel küllalt levinuile, kergestilauldavaile laulele, nagu „Kauinimad laulud“ (Noorkarsklaste laulik“, II. tr., lhk. 24), „On elu meil üürrike ilmas“ (lhk. 89), „Kaljuvald“ (lhk. 21), „Väinola lapsed“ (lhk. 37), „Maarahva, talupoega vaba maa“ (lhk. 6), „Noor olla“ (lhk. 87) jne. Unustada ei tohiks muidugi ka karskushümni „Sinist lippu“, mida siiaamaani kahjaks liiga vähe osatakse ja sarnaseid väärtuslikke lisanudsi me noorte laulutagavarale, kui A. A. Laanesaare „Rändlaul“ (noot „Kev.“ suvialbum I, lhk. 26, sõnad ka „Noork. laul.“, lhk. 94) ja „Suurtõotus“ (vt. „Kev.“ nr. 3, 1926) ning saksa „rändlindude“ veetlev lemmiklaul „Me mõtted on priid“ (vt. „Kev.“ nr. 1, 1926).

Loetavas kirjanduses isa Jannseni juba mõnda aega on asetand Tuulas, Metsanurk ja Tammsaare, ning „luuletaja“ Kuhlbarsist kuuleme veel vaid kirjandusloo tunnis, ent kui me hulgani kokku tuleme, siis kõigest hoolimata ikka veel „Vanemuise kandle hää! on põksumas me pües“! Kauaks?

A. Lenotammi.

Noorsoo suvipidustuste

Pärnus, 27.—30. juunini s. a., kava on üldjoontes välja töötatud. See on järgmine:

Neljapäev, 27. juuni,

kell 17 — Osavõtt eesti karskusliikumise 40 a. juubeli kongressi avamisaktusest.

- 1) Avakõne.
- 2) Tervitused.
- 3) Eesti karskusliikumise 40 aastat.
- 4) Karskusliikumise rahvuskultuuriline tähtsus.
- 5) Mälestusi karskusliikumise algajult. Muusikat, laulu.

Reede, 28. juuni,

kell 10 — Osavõtt kongressi I. töökoosolekust. Kavas referaadid.

- 1) Kokkuvõtteid meie tänapäeva seltskonna ideoloogiast ja selle arenemise sihtjooni.
- 3) Noorpõlve suhe karskumõttele.
- 2) Eesti kool ja karskusküsimus.
- 4) Mis teha meie haritlaskonna võitmiseks karskumõttele.

Kell 18 — Kontsert-miiting.

Kell 21 — Suvipidustuste avamis- ja tutvumisõhtu. Kavas: avamine, tervitusi, muusikat, laulu, mängu.

Laupäev, 29. juuni,

kell 10—14 — Suvipidustuste I. töökoosolek. Kavas referaadid:

- 1) Modernist elutundest.
- 2) Uus elurütm ja selle kajastusi kirjanduses.
- 3) Päikese ja vabaõhuliikumise kultuurist elureformi tegurina.
- 4) Vaba sõna.

Kell 16—20 — Suvipidustuste II. töökoosolek (Duubraanis). Kavas referaadid:

- 1) Isiku väärtustahe ja ühiskonna väärtusnõue.
- 2) Noorsooliikumise tänapäeva seisukord.
- 3) Noorte harrastusi.
- 4) Noorpõlve ülesandeid eesti ühiskondlik-kultuurilises elus.

Kell ½22 — Rongikäik tõrvikutega ja väljasõit merele.

Pühapäev, 30. juuni,

kell 11 — ühine suplus.

Õhtupoolikul — väljasõit Torri, vabaõhu mängud, linnaga tutvumine jne.

Kell 20 — Noorte kunstiõhtu. Kavas: noorte luuletusvõistluse tagajärgede avaldamine, auhinnatud luuletuste ettekandeid, muusikat, laulu, plastikat.

Ligemalt järgmises „Kevadiku“ numbris.

Koolinoorsoo organisatsioonest Tallinnas.

Kui rääkida koolinoorsoo organisatsioonest Tallinnas, siis peab tähendama, et nad pole kunagi erilisel suurejoonelised ja energilised olnud. Ringe oli pärast 1926. a. organiseerimislendu liigi 15, nüüd on nad enamalt jaolt likvideerund, vanemate tegelaste lahkudes koolist. Samal põhjusel on käesolevalgi aastal märgata tegevuses langust ja vaikust. Võib vaid rääkida 4—5 ringist, kes on vist ka ainsamad, kuna suur osa polegi ametlikult likvideerund, kuid faktiliselt neid enam pole.

Jättes siin kõrvale spordiringid, näeme, et energilisemat tegevust on avaldand vaid 3, neistki pole kaks karskusringid. Esmalt peab mainima Vestholmi gümnaasiumi Oppurite Ringi, vanim kõigist, registreerit 1920. a. veeb-

ruaris, kuna ta faktiline algus ulatab veel kaugemale tagasi, Ringil on kolm toimkonda. 1928. a. peeti iga nädal referaatõhtu vaidlusega, korraldeti kabeturniir ja kirjasteti aasta-raamat 40 lhk., —kassa läbikäik jõuluni 17.000 mrk., liikmeid — 70. I. tütarlaste gümn. Kirjandusteaduslik Ring on elustund käesoleval aastal hr. Roosi õhutusel, peeti mitmesuguseil teemadel referaatkoosolekuid, igale liikmele käib „Kevadik“, liikmeid — 100. Tütarlaste kommertsgümnaasiumi Karskusring on suurim — 270 liikmega. Kassas raha umbes 50.000 mrk. Pääle ülalmainitute on karskusringe veel reaalgümnaasiumis ja humanitaargümnaasiumis; neist viimane ei kuulu keskkorraldisse.

Keskkorraldiseks on endise E. K. H. O. K. S. (Eesti Karskusliidu Harjumaa Osakonna Koolinoorsoo Sektsioon) asemel E. N. K. T. O. (Eesti Noorsoo Karskusliidu Tallinna Osakond), mille põhikiri linna haridusnõukogus kinnitamisel. Asemikkude kogu koosolek peeti novembris, millest osa võttis 13 saadikut 4-jast koolist, kus ka kinnitati võrdlemisi laialdane tegevuskava, millest seni pole täidet pea midagi; pääle sektsiooni reorganiseerimise, kus lahkesti abiks olid Eesti Õpetajate Liidu karskuskasvatus toimkonna juhatus

liige hr. A. Ploompuu ja E. N. K. usaldusmees J. Elango; võeti osa ka Paide kongressist. Juhatusse kuulusid esimehena E. Roost (re-aalgümn.), abi J. Rebane (Vesth. gümn.), kirjatoimetajana R. Murakas (tüt. komm. gümn.), abid O. Habo (I. tüt. gümn.) ja E. Ploompuu (tüt. komm. gümn.), laekurina J. Põldmäe (poegl. komm. gümn.) ja varahoidjana A. Vilson (Vesth. gümn.).

Uue põhikirja järgi on ette näht, et E. N. K. T. O. võivad kuuluda üksikliikmed koolist, kus org.-id puuduvad. —rR.—

Esimesed kirjavahetajad liikmed.

V. noorsoo karsuskongressil võeti vastu liidu põhikirja parandus, mille järele edaspidi liitu võivad kuuluda organisatsioonide kõrval ka isikud, n. n. kirjavahetajad liikmed. Kirjavahetajaid liikmeid valib liidu juhatus kas enda algatusel või liidu liikme-organisatsiooni ettepanekul. Kirjavahetajate liikmete õigus ja kohustusi käsitav määrustik on järgmine:

1. Kirjavahetajaks liikmeiks E. N. K.-liidu juhatus palub täiskarskeid isikuid:

a) kes ühegi org-i kaudu ei saa kuuluda E. N. K.-liitu, omas tegevuses aga sellele kaasa aidata võiks;

b) kes küll kuuluvad mõne org-i kaudu E. N. K.-liitu, kuid on avaldand enam huvi ja aktiivsust noorsoo karskusliikumise vastu kui tavalised liikmed ning vajavad tihedamat kontakti liiduga;

c) kes noorsoo karskusliikumist välismail juhtides E. N. K.-liitu oma maa noorsoo karskuspüüetist informeerida võiks.

2. Kirjavahetajad liikmed saavad liidu juhatuselt maksuta:

a) Kõik ringkirjad, tegevusaruanded, lendeled j. m. trükitööd, mis liidu tegevliikmeile-organisatsioonile maksuta saadetakse;

b) ajakirja „Kevadiku“;

c) liidu kongresside, asemikekoogu koosolekute, suvipidustuste j. t. s. ettevõtete kutsed, millest neil õigus osa võtta (kongressidest ja asemikekoogu koosolekuist sõnaõigusega).

3. Kirjavahetajailt liikmeilt liit loodab, et nad:

a) informeerivad liitu tähtsamaist sündmustest noorsoo karskusliikumise alal endi ümbruses;

b) levitavad liidu poolt väljaantavat kirjandust ja liidu häälekandjat „Kevadiku“;

c) aitavad liidule koguda toetajaid liikmeid;

d) kõigiti aitavad kaasa liidule ta tegevuses ja püüetes, eriti liidu mõtet populariseerides ja enda ümbruskonda liidu tegevusest ja kavatsustest informeerides.

4. Kirjavahetajad liikmed:

a) maksavad liidule asemikekoogu poolt määratud suuruses ja tähtajal liikmemaksu¹⁾, liige, kellel kahe aasta maks tasumata, hooli-

mata kahekordsest kirjalikust meeletulestest, kustutatakse nimekirjast;

b) teatavad enda aadressi ja selle igakordsest muudatusest liidu juhatusesele;

c) keelduvad tubakast ja jookidest, mis sisaldavad üle 2% alkoholi; selle nõude vastu patustades teatavad nad sellest ise aumehelikult liidu juhatusesele ja teevad sellest tarvilikud järeldused.

Esimesteks kirjavahetajateks liigeteks²⁾ valis liidu juhatus järgmised isikud:

Helmi Anderson (Üliõpilaste karskusühendus); Ilmar Arens, Väandra gümn.; Endel Eilsen (I. O. G. T. Eesti loo „Kalevipoeg“), Vabaduse 12—6, Tartu; Otto Ibius (Ü. E. N. Ü. Kolga-Jaani os. karskusharu), postk. 36, Kolga-Jaani; Leo Illisson (Tõrva ühisgümn. karskusring), Pikk 8, Tõrva; Hugo Juhvelt (J. M. Paide ühisgümn. noorsoo liit), Suur-Aia 17, Paide; Kristine Kadak, Jakobii 42, Tartu; Aleksander Kaelas (Sakala Noorseppade Maleva), Posti 44-a, Viljandi; Johannes Käosaar (Põltsamaa ühisgümn. karskusring), Jõgeva mnt. 19, Põltsamaa; Aleksander Loo-ring (Läänemaa õpet. sem. õppurühing), Läänemaa õpet. sem., Haapsalu; Heinrich Mark (Võru seminari karskusring), Seminar; Võru; Leida Mägiste, Jaama 54, Tartu; Arnold Peets (Üliõpilaste Karskusühendus), „Lõuna-Eesti“ toim., Valk; Karl Praakli (Tartu õpet. sem. enesekasvatusting), Tartu, Jaama 75, krt. 7; Agu Põld (Üliõpilaste Karskusühend.), Munga 2, Tartu; Ilmar Rebane (J. Vestholmi gümn. õppurite ring), S. Pärnu 29—1, Tallinna; Bruno Redlich (Jõhvi ühisgümn. karskusring), Ühisgümn., Jõhvi; Heinrich Rink (Üliõpil. Karskusühendus), Võru 58, 3, Tartu; Neeme Ruus (Pärnu poegl. gümn. õp. üh. „Püüie“), Karuselli 45, Pärnu; Arnold Samarüütel (Võru noorsoo karskusühing), Petseri 25, Võru; Viit Saral (E. N. K. S. T. G. karskusring „Aita“), Vene 22—1, Tartu; Johannes Seliohv (Tartu õpet. sem. enesekasvatuse rühm), Lai 26, Tartu; Johannes Tavast (J. m. Paide ühisgümn. noorsooliit), Paide ühisgümn.; Ilmar Tõnisson (Üliõpilaste Karskusühendus), Tõös-

²⁾ Avaldet on nende nimed, kes on teatand nõusolekust olla liidu kirjavahetajaks liikmeks.

¹⁾ 1929. a. liikmemaks on 50 senti.

tuse 7, Tartu; Valter Veitmann (Paldiski koolinoorsoo ühing), Kulpi raamatukauplus, Keilas; Paul Vihalem (J. m. Paide ühisgümni. noorsooliit), Paide; Nelli Umelas (Tapa ühisgümni. karskusring), Valgejõe puistee 5, Tapa. (Järg järgm. „Kevadiku“ numbris.)

E. N. Karskusliidu juhatus

jaotas omavahel ametid järgmiselt: esimees — mag. A. Elango, abi — V. Olup, pääsekret. — A. Küng, sekretärid — prl. A. Tigane ja E. Treu, laekur — R. Viedebaum, arkiivi ja raamatukoguhoidja — F. Huik.

Läänemaa Õpetajate Seminari õpilaste isetegevusest.

V. noorsoo karskuskongressil nimetas referent Küng omas referaadis — „Ülevaade noorsoo karskustöö saavutustist 1928. a.“, et kõige aktiivsemat tööd on märgata L. Õ. Seminaris. Eriti kriipsutas referent alla korraldada asjaajamist Õppur-Ühingu, karskustoimkonna ja selle esimehe energilist tööd.

Tahtmata tuli mõnelgi küsimus huultele, mis sääl siis õige tehakse, kuidas on sääl korraldet õpilaste isetegevus ja mis on sääl karskustöö alal ära tehtud?

Õpilased on koondunud Õppur-Ühingu ümber, kes kuulub E. N. K. liidu liikmeks juba 1924. aastast (Õpp.-Üh. töötab täiskarskuse alusel). 1928./29. õp. a. I semestril oli ühingu 145 liiget. Ühingu töötavad alaosakondadena ringid, bürood ja toimkonnad. Ringidel on ise oma pääkoosolek, kus valitakse oma juhatus, kuna büroode ja toimkondade

juhatused valitakse Õppur-Ühingu pääkoosolekul.

Õpp.-Üh. korraldab suuremad ettevõtted, peod, olengud, kõnevõistlused jne., kuna ringid ja toimkonnad töötavad igati oma erialal. Õpp.-Üh. juures töötavad praegu järgmised ringid: sportring, teaterring, retoorikaring ja kirjanduse-ring ja järgmised toimkonnad: karskustoimkond ja peotoimkond ja bürood: kirjandus-büroo (korraldab lugemislaua), ajakirja-büroo ja statistika-büroo.

Karskustööd juhib juba 1924. a. päälle (varem oli karskusring, siis veel ei olnud Õpp.-Üh. täiskarskuse alusel) karskustoimkond. Karskustoimkonna praegune koosseis on: esimees — Al. Loothing, sekretär — A. Baummeister, vaba liige — A. Piht ja hooldajad — mag. H. Rajamaa ja dr. Marie Pung.

Toimkonna töö on pääasjalikult seisnud karskuseksamite, karskuspühade ja karskustööde korraldamises. Karskuseksame on korraldet neli, viies on ettevalmistamisel. Eksami õiendajate arvus on alati märgata tõusu, käesoleval õppeaastal on õiendada soovijatena üles annud 30 õpilast. Igal aastal on korraldet karskuspüha ajal karbikorjandus ja suurem karskustöö jne. Seminari algupäivil — 6-7 aastat tagasi — oli suitsetamine õpilaste seas harilik, sellesse ei suhtund ei kaasõpilased ega ka õpetajad halvakspevalt. Nüüd on aga õpilastel suitsetamine keelatud (sem. kodukorra § 81) ja õpetajad on ka karskustööle kaunis häätähtlikud (välja arvatud üksikud!). Praegu — tänu õpetajate kaasabile — on karskusmeelsuse seisukord rahuldav, kuigi ta veel ei küüni 100 protsendini. L.

Noorsoo näitus teoksil.

Ü. E. N. Ü. (Ülemaalise Eesti Noorsoo Ühenduse) algatusel peeti 24. jaan. 1929. a. Tallinnas noorsoo organisatsioonide vaheline nõupidamine noorsoo näituse korraldamise asjus. Koosolekut võtsid osa Ü. E. N. Ü. keskjuhatus, Tallinna Noorseppade Maleva, Kristliku N. Naiste Ühingu, Skoutide Päästaabi, Tallinna Pedagoogiumi ja Ü. E. N. Ü. Hõimla os. esitajad.

Koosolejad tunnistavad näituse — kui noorsootööst huvitatuile sellega tutvunemisvõimaluse — vajalikuks. Kirjalikult on E. Noorsoo Karskusliit ja Noorte Punane Rist teatand, et nad näituse korraldamisest osa võtavad. Näitus korraldetakse käesoleval suvel juuni lõpul ühenduses Ü. E. N. Ü. 10 aastase töö juubelpidustustega.

Uusi liikmeid.

E. N. Karskusliidu liikmeiks on vastu võetud 1. jaan. kuni 15. märtsini: Viljandi maak. gümni. eneseharimise rühm, E. N. K. S. tütarlaste gümni. õpilasühing, Väinjärve noorsoo

karskusring „Tulevik“. Otsuse astuda liidu liikmeks võttis vastu hiljutisel pääkoosolekul ka Viljandi haridusseltsi tütarl. gümni. enesearendamise ring.

Omis asjus.

Ainelisil põhjusil ilmub käesolev number 8-leheküljeliseks. Järgmine, mai number, ilmub juba aprilli lõpul müügile, normaalses

suuruses (16 lehekülge) ning erilisel valitud sisuga.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort. Tegev toimetus: Aleksander Küng, L. Kodres, F. Huik, E. Kubjas, I. Tõnisson. Toimetuse kõnetunnid: tegevtoimetajal — iga päev 13—15 Jakobi tän. 8. Toimetuse aadress: Tartu, pstk. 86, telefon 404.

K. Mattiesen, Tartus.